

Osebnost Primorske meseca julija je dijak Domen Pregelj, ki žanje uspehe v svetu znanosti

Domen želi znanost približati javnosti

“Vesel sem,” je ob novici, da je postal julijska osebnost Primorske, dejal Domen Pregelj. Tih in razmeroma zadržan dijak Gimnazije Vič, doma iz Hrpelj, je Primorce prepričal z uspehi, ki jih žanje v svetu znanosti. V poletje je vstopil z dvema medaljama z znanstvenih olimpijad v ZDA, ki ju je dosegel z nalogo o molekularnih simulacijah delovanja encimov v centralnem živčnem sistemu.

ILONA DOLENC
PETRA MEZINEC

Glasovi ljudstva in komisije treh medijskih hiš, ki skupaj pripravljamo akcijo Osebnost Primorske - Primorskih novic, Radia Koper in Televizije Koper -, so izmed treh julijskih kandidatov prinesli zmago prav mlajšemu Hrpelju, ki se je zaradi dosežkov v ZDA znašel v središču medijske pozornosti.

“Iz tega poskušam izvleči čim več. Morda bo to spodbudilo mlajše od mene, da se odločijo za naravoslovje, splošni javnosti

pa bo bolj približalo znanost,” meni 17-letni Domen Pregelj.

Že v osnovni šoli ga je zanimalo naravoslovje, najraje se je učil kemijo, fiziko in matematiko. Po zaključku osnovne šole v Hrpeljah se je odločil, da šolanje nadaljuje na gimnaziji na Viču, kjer spodbujajo naravoslovne znanstvene projekte. Spominja se, da ga je v Ljubljani pritegnilo predvsem zdušje in projekti, zato odločitev za viško gimnazijo ni bila težka.

Je bilo pa domotožje kar hudó, vsaj dokler ni na začetku drugega letnika pričel sodelovati s Kemijskim inštitutom. Tam je spoznal tudi svoje bodoče mentorje: **Janeza Mavrija, Jerneja Stareta in Urško Jug**. Vse, kar je Domen zadnji dve leti počel na **Kemijskem inštitutu**, je počel poleg gimnazijskih obveznosti. Dela pa ni bilo malo, proti koncu je bil na inštitutu tudi po štiri ali pet ur na dan, vendar se vse to ni štelo v končno oceno pri kemiji. Le enega testa mu ni bilo treba napisati.

Z vsem tem znanjem in pomočjo mentorjev je Domen pripravil simulacije poteka reakcij v možganih, ki se neprestano dogajajo. Če je reakcij preveč, pride do bolezni, kakršne so Parkinsonova ali Alzheimerjeva. V reakcijah namreč nastaja vodikov

peroksid, ki poškoduje membrano nevrona, ta odmre in to sproži nastanek bolezni.

Takšna je zelo poenostavljena obnova tega, s čimer je Domen prepričal sodnike na znanstvenih olimpijadah Isweep v Houstonu in Genius v New Yorku v ZDA, da so mu podelili srebrno in zlato medaljo. Na tekmovanjih ga je spremljala mentorica in profesorica kemije z gimnazije **Alenka Mozer**, ki je Domna k pripravi naloge za tekmovanje spodbujala od vsega začetka.

Gre za tekmovanja, na katerih so prejeli po 2000 nalog. Finalisti so se nato predstavili vsak na svoji stojnici, pri kateri so jih obiskovali sodniki in spraševali o vsebini. *“V Houstonu sem imel kar dober občutek, ker so veliko spraševali. V New Yorku pa sem bil kar malo razočaran, ker je hitro minilo in se mi je zdelo, da niso zainteresirani,”* opisuje Domen. Med podeljevanjem nagrad v New Yorku je bil zato kar na trnih, saj ga med dobitniki medalj ni bilo - dokler ni zaslusal svojega imena, ko so razglasili prvo mesto in absolutnega zmagovalca.

Jeseni bo Domen začel četrti letnik gimnazije, kam ga bo po maturi vodila študijska pot, še ne ve. Odprta pa ima mnoga vrata, saj so mu uspehi na znanstvenih tekmovanjih prinesli tudi dve ponudbi za štipendiji v ZDA. ●

**OSEBNOST
PRIMORSKE**

Vsi julijski kandidati

Kandidati za osebnost Primorske meseca julija so bili še uspešen jadralski tandem, ki ga sestavljata **Veronika Macarol** in **Tina Mrak**, ter **Dejan Mehmedović**, duša in srce Galerije Insula, ki letos obeležuje 30-letnico delovanja. Pogovoru z zmagovalcem **Domnom Pregeljcem** lahko prisluhnete tudi na Radiu Koper, danes ob 11. uri.

Izžrebali smo ...

Med tistimi, ki so glasovali za osebnost meseca julija, smo izžrebali tri dobitnike nagrad Primorskih novic. Prejmejo jih **Tanja Frank** s Prema, **Anita Dekleva** iz Sečovelj in **Marijan Kljun** iz Vremskega Britofa.

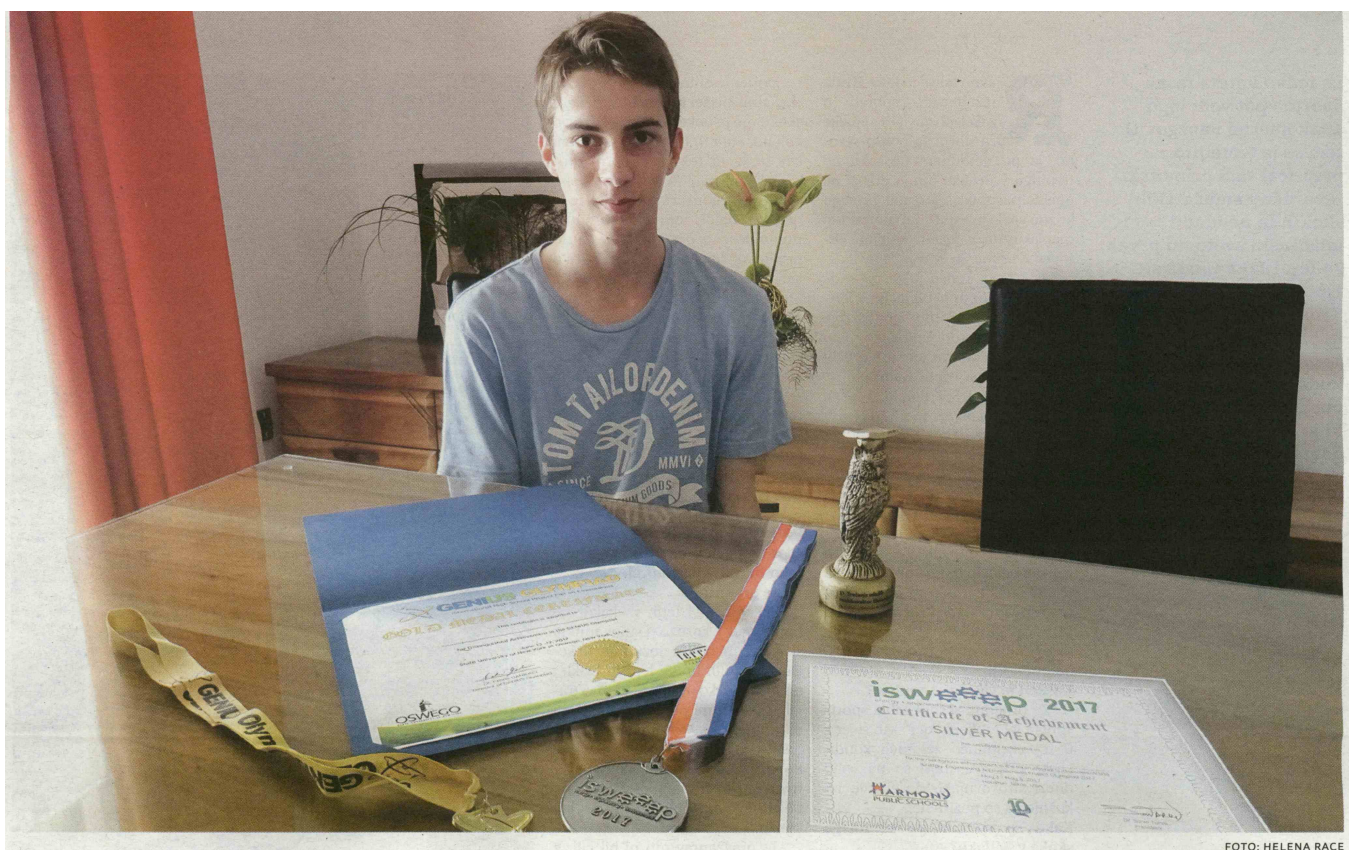

FOTO: HELENA RACE